

Miljögranskningsrapport om mindre fordonslackeringar

Omfattning

ÅMHM har granskat sju stycken mindre fordonslackeringar på fasta Åland. Verksamheterna utför lackering av fordon och fordonsdelar i mindre omfattning samt små reparationer, demontering, slipning och andra liknande förberedande arbeten som anknyter till lackeringen. Årligen hanteras i genomsnitt ca 200-900 kg lösningsmedel vid verksamheterna. Ifråga om arbetsmängd, organisation och fastighetsutrymmen är fordonslackeringarna mycket lika.

I samband med miljögranskning förrättades inspektioner. Vid inspektion kontrollerades bland annat arbets- och lagerutrymmen, ventilations- och luftreningsanordningar, kemikaliehantering, skyddsutrustning, skötsel- och driftsrutiner samt övriga förebyggande miljöskyddsåtgärder.

Fordonslackeringens miljöpåverkan

Användningen av organiska lösningsmedel i vissa färger och lacker som används inom exempelvis fordonslackering har reglerats genom EU-direktiv 2004 och härrör närmast till utsläpp av så kallade flyktiga organiska föreningar som bidrar till bildningen av skadligt marknära ozon. De flesta av dessa föreningar har även direkta hälso- och miljöskadliga effekter. Utöver de lättflyktiga föreningarna innehåller färger och lacker normalt även ett flertal andra ämnen som är farliga för både människa och miljö och vilkas utsläpp även bör förhindras. Vid fordonslackering kan kemikalieutsläpp till luft och avloppssystem förekomma. Därtill uppkommer även kontinuerligt en viss mängd farligt avfall.

Både indirekta och direkta utsläpp av nämnda kemikalier kan effektivt reduceras genom hållbar kemikalie- och avfallshantering. Åtgärder som kan göras för att minska miljöutsläpp av kemikalier bygger närmast på effektivisering av kemikalieanvändningen vid verksamheten, vilket innebär att minskade miljöutsläpp ofta kan likställas med ekonomiska inbesparingar för verksamhetsutövaren.

Hållbar kemikaliehantering

Exempel på åtgärder som kan vidtas för att uppnå en effektiv och miljövänlig kemikaliehantering är:

- Goda luftreningsanordningar
- Avloppslösa arbetsutrymmen
- Golvbrunnar anslutna till oljeavskiljare
- Lösningssmedelsdestillering
- Återanvändning av kemikalier
- Ordning avfallssortering
- Kunskap om kemikaliers hälso- och miljörisiker

Flera av åtgärderna ovan är nära sammanlänkade och kan uppfyllas med relativt enkla medel. Grundförutsättningen för en hållbar kemikaliehantering skapas emellertid av verksamhetsutövarens egenansvar där tydliga kontrollrutiner och produktkännedom utgör viktiga element. Att införa kemikalie- och avfallsregister är ett sätt att samla kemikalieinformation på ett och samma ställe och därigenom underlätta verksamhetens kemikaliehantering samt öka personalens produktkännedom.

Miljögranskningsresultat

Vad gäller åtgärder som kan förknippas med lokalernas fysiska utrymmen motsvarar de prövade verksamheterna generellt sett det miljöskydd som, med beaktande av omfattningen av den miljöfarliga verksamheten, rimligen kan krävas.

I tre fall utfärdades instruktioner i samband med myndighetsbeslut. Instruktionerna gällde avloppsvattenhanteringen vid verksamheterna samt i det ena fallet även krav på lämpligt bortskaffande av gamla, miljöfarliga färger.

Vid samtliga verksamheter saknades kemikalierregister samt godtagbar dokumentation gällande hanteringen av verksamhetens farliga avfall. I alla myndighetsbeslut ingick således föreskrifter om införande av avfallsjournal och kemikalierregister. För de registrerade kemikalierna ska även säkerhetsdatablad finnas.

I fyra myndighetsbeslut gavs föreskrifter om egenkontrollrutiner för skötsel av oljeavskiljaren.

Arbets- och lagerutrymmen

Alla verksamheter utför våtlackeringsarbeten med färgspruta i ett så kallat sprutrum vilket är avskärmat från lokalens övriga utrymmen. Ingen av de granskade verksamheterna utför pulverlackering. Torkning sker genom att temperaturen i sprutrummet vanligtvis justeras till ca

60°C under kraftig lufttillströmning. Torktiden varierar beroende på objekt, men är normalt någon timme.

Inom fastigheten finns även ett mindre verkstadsutrymme där demontering, slipning och liknande arbeten sker.

I verkstäder, sprutrum eller andra liknande utrymmen där lösningsmedel eller oljor hanteras ska eventuella golvbrunnar vara anslutna till oljeavskiljare. Alternativt ska befintliga golvbrunnar tätas.

Merparten av de verksamheter som använder olje- eller slamavskiljare saknar tydliga rutiner för kontroll och tömning av avskiljaren. För att avskiljaren ska fungera, d.v.s. för att olja, slam och vissa organiska lösningsmedel inte ska släppas ut i avloppet, måste den med jämna mellanrum tömmas och rengöras. Således bör regelbundna mätningar av slamlagrets och den avskilda oljans tjocklek göras och eventuella filters och nivåalarms funktioner kontrolleras.

Alla verksamheter använder s.k. torrfiltrering för rening av luften i sprutrummet. Luft utifrån tillförs mekaniskt genom anordning i sprutrummets tak. Utsugsanordningar är placerade antingen i golvet eller längs nedre delen av rummets väggar. Samtliga luftintag och -uttag är utrustade med specialfilter enligt standardutförande. Utsugsfilter byts i genomsnitt ca en gång per månad medan insugsfilter byts högst en gång per år.

Verksamheternas lagerutrymmen är små och i dessa förvaras normalt ca 30-150 kg kemikalier samt mindre mängder farligt avfall. Samtliga lagerrum hade täta betonggolv och bedömdes uppfylla ett godtagbart miljöskydd. Den mängd farligt avfall som uppkommer vid verksamheterna varierar, men är ca 10-100 kg per år. I tre fall återvinns tinner och andra lösningsmedel genom destillation.

Bakgrund

I samband med att landskapslagen (2008:124) om miljöskydd trädde ikraft den 1.12.2008 krävdes att sådana verksamheter som enligt denna lag blev miljögranskningspliktiga lämnade in ansökan om miljögranskning inom ett år från lagens ikraftträdande. Ett stort antal ärenden inkom därför till myndigheten under slutet av 2009. Enligt 1 § samt 16.5 punkten i bilaga 1 till landskapsförordning (2008:130) om miljöskydd ska anläggning som avses i 3 och 4 §§ statsrådets förordning om begränsning av utsläpp av flyktiga organiska föreningar förorsakade av användning av organiska lösningsmedel i vissa verksamheter och anläggningar (FFS 435/2001) genomgå miljögranskning.

För miljögranskning debiterades en avgift om 400 euro, vilken utgör 50 % av ordinarie avgift enligt punkt 16.5, avgiftstabell 1, bilaga 1 i Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighets avgiftstaxa för 2009, fastställd av Ålands landskapsregering den 30 december 2008 (Dnr S40/07/5/249).

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Yvonne Österlund
Myndighetschef
Beslutande

Jesper Svanfelt
Tf. miljöskyddsinspektör
Föredragande